

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur 4 maart – 12:00 uur 5 maart

5.1.2e

Directie Communicatie Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 Kinderen die op school besmet zijn geraakt Ziekenhuizen Noord-Holland Noord die de reguliere zorg afschalen 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen KNZB 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici Verenso

Samenvatting

- In de media vandaag aandacht voor de verschillende uitbraken van het virus. Microbiologen in Limburg maken zich zorgen over de tien besmettingen met deze variant in twee weken tijd, omdat deze variant gevolgen kan hebben voor de besmettelijkheid en de werking van het vaccin kan omzeilen. Daarnaast is er aandacht voor de uitbraak op de basisscholen in Panningen, Amsterdam en Beemster. Kinderartsen Károly Illy en Patricia Bruijning stellen dat het in de lijn der verwachting lag dat er besmettingen zouden plaatsvinden op basisscholen. Volgens Bruijning is het te vroeg om te concluderen of er relatief meer uitbraken zijn. In tegenstelling tot Illy en Bruijning, uit rector Jannetje Ter Punt bij talkshow Op1 haar zorgen over de uitbraken onder middelbare scholieren. Ter Punt vraagt zich af waar we 'in godsnaam mee bezig zijn', gezien de hoge besmettingsgraad en is verbaasd dat de overheid geen nieuwe maatregelen neemt op basis van de nieuwe cijfers.
- NH Nieuws meldt na een rondgang langs ziekenhuizen in het noorden van het land dat deze ziekenhuizen zich voorbereiden op een verdere toename van het aantal coronapatiënten. Niet-acute zorg, zoals niet-spoedeisende operaties, wordt daarom al uitgesteld. Het is nog onduidelijk wat de oorzaak is: 'Oorzaak brandhaard Noord-Holland onbekend', zo kopt Trouw.
- Uit een rondgang van Trouw blijkt dat de overheid minimaal 26 miljoen sneltesten op voorraad heeft zonder deze in te zetten. Trouw noemt deze testen 'het gouden ei voor het stapsgewijs heropenen van de maatschappij', maar stelt dat de 'ambitie' van minister De Jonge om deze sneltesten in te zetten 'mislukt'. CNV Onderwijs en de Algemene Vereniging Schoolleiders reageren getergd op het nieuws.
- Verenso wil ondanks de 'gunstige' trend nog niet een direct verband leggen tussen de daling van het aantal sterfgevallen en het aantal toegediende vaccinaties. De Volkskrant durft al wel te stellen dat de opbrengst van de vaccinatiecampagne zichtbaar wordt; De strategie om na de zorgmedewerkers de kwetsbare groepen te vaccineren lijkt de eerste 'vruchten af te werpen'. Wel zou het OMT de trend 'gunstig' genoeg vinden om de regels voor verpleeghuizen enigszins te versoepelen, aldus de Volkskrant. Hoogleraar ouderengeneeskunde en ethiek van de zorg en OMT-lid Cees Hertogh (VUmc) bevestigt aan de krant dat in een nog niet openbaar advies van het OMT staat dat de verpleeghuizen kunnen gaan versoepelen. Bewoners die al twee keer zijn ingeënt zouden twee bezoekers per dag mogen ontvangen. Als ze in contact zijn geweest met iemand die positief is getest hoeven ze niet tien maar vijf dagen in quarantaine. Andere maatregelen blijven wel van kracht volgens de hoogleraar.

Karakterisering van de berichtgeving

- De 26 miljoen sneltesten die de overheid op voorraad zou hebben is vanochtend onderwerp van gesprek. Het nieuws wordt gebracht op nieuwssites, op liveblogs, in actualiteitenprogramma's en op de radio.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- In Limburg zijn de afgelopen twee weken tien mensen met de Mexicaanse virusvariant besmet. De tien infecties zijn niet allemaal aan elkaar gelinkt, zegt microbioloog Jozef Dingemans. In Sittard lijkt er wel sprake van een groter cluster.

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Op de social mediakanalen van VWS stelt men vragen over vaccinatie. 'Waar blijft mijn uitnodiging?', klinkt het. Ook op de social mediakanalen van minister De Jonge klinkt deze vraag (voornamelijk door 60-plussers).

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- NH Nieuws meldt na een rondgang langs ziekenhuizen in het noorden van het land dat deze ziekenhuizen zich voorbereiden op een verdere toename van het aantal coronapatiënten. Niet-acute zorg, zoals niet-spoedeisende operaties, wordt daarom al uitgesteld.
- Uit onderzoek van het CBS blijkt dat de psychische gezondheid van Nederlanders in 'coronajaar' 2020 nauwelijks achteruit is gegaan. Jongeren blijken het minst last te hebben van psychische klachten. Toch zijn er groepen die zich minder goed voelen dan vorig jaar. 25% van de alleenstaanden, jonger dan 40 jaar, rapporteerde in 2020 psychische klachten, in 2019 was dat 20%. Ook partners zonder kinderen tot 40 jaar voelden zich in 2020 vaker psychisch ongezond.
- Uit een studie van de universiteit del Valle (Colombia) blijkt dat het antischurfmiddel Ivermectine niet werkt tegen corona.

Vaccin

- Door een tekort aan vaccins blijven de priklocaties van **GGD Haaglanden** deze week vrijwel leeg. Het aantal medewerkers is afgeschaald en een nieuwe locatie in Delft gaat aanstaande maandag niet open. De GGD zegt dat er volgende week weer meer vaccins beschikbaar zijn.
- Uit een studie van de Britse volksgezondheidsorganisatie **Public Health England** blijkt dat het Pfizer- en AstraZeneca-vaccin na één prik een vergelijkbare werking hebben tegen ernstige Covid-19 bij 70-plussers. Beide vaccins bieden ook bescherming tegen de Britse variant.
- De Europese Commissie heeft de uitvoer van 250.000 vaccins van Italië naar Australië tegengehouden. De uitvoer is tegengehouden omdat AstraZeneca al geruime tijd minder aan de EU levert dan is afgesproken.
- Duitsland, België, Zweden en Denemarken geven het AstraZeneca-vaccin ook aan 65-plussers.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Uit een rondgang van Trouw blijkt dat de overheid minimaal 26 miljoen sneltesten op voorraad heeft zonder deze in te zetten. Volgens Trouw zijn deze testen 'het gouden ei voor het stapsgewijs heropenen van de maatschappij,' maar is de 'ambitie' van minister De Jonge om deze sneltesten in te zetten 'mislukt'. **CNV Onderwijs** en de **Algemene Vereniging Schoolleiders** reageren 'verbaasd.' 'We hebben al eerder gezegd dat we door het kabinet aan het lijntje worden gehouden. We moeten testen om het onderwijs veilig te houden. Als sneltests voorhanden zijn, is het helemaal ongelofelijk dat het niet gebeurt', aldus CNV Onderwijs.

Welke geruchten worden genoemd?

- Volgens **hoogleraar ouderengeneeskunde en ethiek van de zorg en OMT-lid Cees Hertogh (VUmc)** staat, in een nog niet openbaar advies, dat de verpleeghuizen kunnen gaan versoepelen. Hertogh bevestigt dit aan de Volkskrant na berichtgeving van de NOS. Bewoners die al twee keer zijn ingeënt zouden twee bezoekers per dag mogen ontvangen. Als ze in contact zijn geweest met iemand die positief is getest hoeven ze niet tien maar vijf dagen in quarantaine. Andere maatregelen blijven wel van kracht volgens de hoogleraar.
- AD meldt na een rondgang langs Haagse 'ingewijden' dat het kabinet voorlopig geen grote stappen zal nemen richting een inentingspas. Een bron zegt hierover: "Ik verwacht dat dit pas in april, als de vaccinatiegraad echt hoger is, op tafel komt voor een besluit." Volgens een andere bron "... is de invoering van een vaccinatiebewijs gewoon geen kabinetsbeleid, daar zijn die 'witte' jassen (het OMT) waar de bewindslieden naar luisteren veel te angstig voor." Een derde bron zegt: "Je wilt gewoon geen situatie van ongelijkheid en scheve ogen creëren." Ook noemen meerdere mensen het recente advies van de gezondheidsraad als reden voor terughoudendheid.

Betekenisgeving

Welke waarschuwingen en oproepen worden gedaan?

- **Directeur van Zwemschool Silvester Sven Maarleveld en manager sport bij de Koninklijke Nederlandse Zwembond Guust Jutte** roepen op om de zwembaden weer te openen. Volgens hen is zwemmen door de beleidsmakers 'vergeten' en is het openen van de zwembaden van belang om de zwemveiligheid te waarborgen.
- **Korpschef Amsterdam Frank Pauw** waarschuwt bij talkshow Op1 over de toename van het aantal mensen dat gelooft in 'coronacomplotten'. Pauw maakt zich zorgen over de gewelddadige groep onder de demonstranten. **Hoogleraar politicologie Sarah de Lange** stelt dat het voor politici een 'duivels dilemma' is hoe om te gaan met deze groep. Volgens haar moet je deze groep aan de ene kant laten voelen dat ze nog steeds deel van de samenleving zijn, maar aan de andere kant moet duidelijk worden aangegeven wat de grenzen zijn.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Volgens Trouw zijn de resultaten van het CBS-onderzoek over psychische klachten, die bij jongeren het minst zouden zijn, 'opmerkelijk' gezien er de laatste tijd veel aandacht in de media is voor de psychische gesteldheid van deze groep. **Hoofsocioloog Anja Traag** beseft dat de cijfers overkomen als een verrassing. Volgens Traag hebben mensen wel degelijk last van de maatregelen, maar dit betekent niet dat je dan 'direct depressief wordt'.
- **Verenso** wil ondanks de 'gunstige' trend nog niet een direct verband leggen tussen de daling van het aantal sterfgevallen en het aantal toegediende vaccinaties. De Volkskrant durft al wel te stellen dat de opbrengst van de vaccinatiecampagne zichtbaar wordt. De strategie om na de zorgmedewerkers de kwetsbare groepen te vaccineren lijkt de eerste 'vruchten af te werpen', aldus de Volkskrant.
- **Microbiologen van het Maastricht UMC+** uiten hun zorgen over de Mexicaanse mutatie van het virus in Limburg. De variant kan gevolgen hebben voor de besmettelijkheid en de variant zou het vaccin kunnen omzeilen. **Hoogleraar moleculaire virologie LUMC Eric Snijder** vindt dat er geen 'helder' zicht is op de mutaties van het virus. Hij zegt dat we ons op termijn moeten richten op de grotere stappen die het virus maakt. **Hoogleraar virologie Erasmus MC Marion Koopmans** vindt de aandacht voor de varianten 'zwaar' overdreven, gezien dit normaal is voor virussen. Volgens Snijder is vaccineren de beste manier om mutaties te voorkomen. Hij vervolgt: "We weten niet hoe dit coronavirus zich zal gedragen. We hebben nog nooit gezien hoe het zich aan een groeiende immuniteit in de menselijke bevolking aanpast. Er is nu een soort mediahype waarin het soms lijkt dat men verwacht dat dit evolutionaire proces binnen een paar maanden is afgerond. Maar ik kan u zeggen, dat gaat niet gebeuren. De evolutie is nooit klaar."
- AD stelt de vraag of de uitbraken op drie basisscholen in Panningen, Amsterdam en Beemster reden zijn tot zorgen. Volgens **kinderarts en OMT-lid Károly Illy** en **kinderarts Patricia Bruijning** is dit niet direct reden tot zorg. Beiden stellen

dat het in de lijn der verwachting lag dat er besmettingen zouden plaatsvinden en volgens Bruijning is het te vroeg om te concluderen of er relatief meer uitbraken op basisscholen zijn. Illy verwacht dat het niet bij deze drie uitbraken blijft, maar benadrukt dat we deze uitbraken wel in 'perspectief' moeten zien omdat er op het gros van de Nederlandse basisscholen nog 'helemaal niets aan de hand' is geweest. In tegenstelling tot Illy en Bruijning, uit **rector Jannetje Ter Punt** bij talkshow Op1 zorgen over de uitbraken onder middelbare scholieren. Ter Punt vraagt zich af waar we 'in godsnaam mee bezig zijn', gezien de hoge besmettingsgraad en is verbaasd dat de overheid geen nieuwe beslissingen neemt op basis van de nieuwe cijfers. **Viroloog en OMT-lid Menno de Jong** noemt het 'een duivels dilemma'. Volgens De Jong was er 'epidemiologisch' geen ruimte voor de heropening van de middelbare scholen, maar vanuit maatschappelijk oogpunt kan De Jonge de heropening 'heel goed voorstellen'.

- NRC en De Telegraaf concluderen dat er voor de EU over het Spoenik-vaccin meer politieke dan medische vraagstukken zijn. Volgens de kranten komt de afhoudende houding van de EU door de 'koude relatie' met Rusland en zijn er zorgen over de 'verborgen agenda' van het land. Daarnaast zijn er volgens de EU al voldoende vaccins, wat het Spoenik-vaccin overbodig zou maken.
- Commerciële partijen willen de overheid helpen met negatieve testverklaringen. Volgens NRC zijn de commerciële teststraten 'booming business, maar stelt de vraag of dit wel de juiste route naar meer vrijheden is.'. **Oud-directeur RIVM Roel Coutinho** zet 'vraagtekens' bij het idee dat testen veel soelaas biedt omdat negatieve testen maar 48 uur geldig zijn. Volgens hem is het beste dat er zoveel mogelijk mensen zijn gevaccineerd. Coutinho verwacht dat een vaccinatieplicht er nooit zal komen, maar hij zou het vanzelfsprekend vinden als iemand in de thuiszorg die bij kwetsbare ouderen langsgaat zich moet laten inenten.
- Op de social mediakanalen van VWS kritiek op dat VWS reclames maakt en adverteert met het vaccin.

Testen

- Volkskrant stelt dat Nederland een versplinterd laboratoriumlandschap blijkt te zijn waar grote belangen spelen bij de verdeling van coronatesten. De krant vraagt zich af waarom de tests zo versplinterd worden verdeeld en waarom je tests zou sturen naar labs waar je per test moet betalen als je al hebt betaald voor de analyse van die tests in de grote labs. Een woordvoerder van het **Hudsonlab** noemt het geldverspilling dat de overheid betaalt voor veel tests die het lab niet analyseert. **Voorzitter van een van de brancheverenigingen van laboratoria Fenelab Pieter Vos** kan zich voorstellen dat de Dienst Testen van het ministerie niet van de een op de andere dag de teststromen wil verleggen van de kleine naar de grote labs. De Dienst Testen spreekt wat 'wollig' van 'een verdelingsmodel voor een duurzaam testlandschap' stelt de Volkskrant. Sommige betrokkenen stellen dat de goede relaties die de GGD's al jaren hebben met de regionale labs meespelen. **Arts-microbioloog Marc Bonten (UMCU)** vertelt dat er 'gewoonweg' veel geld te verdienen valt met coronatests. Volgens Bonten heeft de 'macht' die aan de ziekenhuislabs wordt toegeschreven overigens weinig invloed op de verdeling van de tests. Bonten zegt niet te weten op welke basis de verdeling gemaakt wordt. Wel valt het hem op dat het Utrechtse ziekenhuis naar verhouding veel coronatests ter analysering krijgt.

Hoe wordt naar de overheid(smaatregelen) gekeken?

- **ID&T** hoopt dat minister De Jonge zijn belofte, om iedereen die dat wil voor 1 juli minimaal 1 vaccinatie te geven, kan nakomen. De uitspraak voelt enigszins vrijblijvend zegt ID&T. CEO Ritty van Straalen zegt dat belofte geweldig nieuws zou zijn omdat iedereen snakt naar een samenleving waarin we weer leuke dingen kunnen doen.